

מתווה מפורט פרק א

הצעות ודגשים	דיבורי המתחיל ברש#י	תכנים מרכזיים ודגשים	פרק	נושא
<p>נקודת המעבר שלשה פרטים בפסוקים מדגישים את המעבר בין הדורות: המקום - ערבות מואב היא נקודת החניה האחרונה של בני ישראל בעבר הירדן ונקודת הזינוק לקראת כיבוש הארץ. הזמן - התאריך א' בשבט הוא כחודש לפני מותו של משה (ז' באדר) בתום תקופת המדבר. המנהיג - משה רבינו, המנהיג הדגול, איננו עובר את הירדן. הוא מכנס את העם על מנת להכין אותם לקראת הימים שיבואו. גם בני הדור המאזינים לנאומו של משה - הם בני הדור החדש. זוהי, אפוא, נקודת מעבר - סיכומה של תקופה מחד, והערכות לקראת תקופה חדשה מאידך - הכניסה לארץ ישראל</p> <p>"בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת". נביא כאן את דברי רמב"ן: "הספר הזה ענינו ידוע שהוא משנה תורה, יבאר בו משה רבנו לדור הנכנס בארץ רוב מצוות התורה הצריכות לישראל". משנה תורה הוא שמו השני של ספר דברים.</p>	<p>פס' א: "אלה הדברים" כבודן של ישראל "אל כל ישראל" תוכחה אומרים בפני כולם כדי שיוכלו להשיב "בין פארן ובין תפל" ביאור הפסוק לדרכו של רש"י: ה"דברים" - דברי תוכחה, רמוזים בשמות המקומות, הנקראים כאן על שם חטאים וכשלונות.</p>	<p>א-ה: התאריך - אחד לחודש ה'11 (ר"ח שבט) בשנה הארבעים המקום - בעבר הירדן. משה מדבר לפני כל ישראל (הדור החדש) ומוכיחו ברמזים על אירועי המדבר, לקראת הכניסה לארץ.</p>	א	פתיחה (1)
<p>אזכור אירועים מהעבר בשני האירועים שמשה מזכיר ישנה חזרה על דברים שנלמדו בחומשים שמות (מינוי השופטים - פרשת יתרו) ובמדבר (חטא</p>	<p>פס' ו: "רב לכם שבת" פירוש על פי פשט ודרש: פירוש הפסוק</p>	<p>ו-ח: תיאור אירועי העבר מתחיל בציווי לנסיעה בחורב בשנה השניה (פס' ו-ח):</p>		

<p>המרגלים – פרשת שלח). זוהי הזדמנות לחזק את המושג "משנה תורה" ולחזור עם התלמידים לפרשות שבהם נפגשנו באירועים הללו. מורה המעוניין לעשות השוואה צריך לזהות את הדומה (ריבוי העומדים על משה למשפט, שרי אלפים וכו') ולבחור פרט אחד של שינוי לדיון (ולא לקיים השוואה נרחבת ומפורטת ביו החומשים). לדוגמה: מהם המאפיינים של הנבחרים לתפקיד השופט. אפשרות אחרת: של מי היזמה למינוי השופטים: בפרשת יתרו זו עצה של יתרו ואילו בפרק שלנו הסיבה היא הקושי של משה. רמב"ן מציע מספר תשובות לשינוי כמו: "ענוותו של משה", שבשלה תלה את סיבת הדבר בחולשת כוחו ("לא אוכל לבדי.."), או: "שנמלך בשכינה ועל פי הגבורה נעשה הענין ההוא". סיבה אפשרית נוספת היא שמכיון שמדובר בנאום מוסר לעם, משה מבליט את חלקו של העם באירועים - "הבו לכם", "ותאמרו טוב הדבר", "ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים"</p>	<p>"כפשוטו" (די לשבת/ זמן רב ישבתם), לעומת "מדרשי אגדה": הרבה מעלות ("גדולה") קנה עם ישראל בחורב. פס' יג: "ונבונים" ההבדל בין חכם לנבון פס' יז: "כקטן כגדול תשמעוך" דין פרוטה כדין מאה</p>	<p>ט-יז: מינוי השופטים במדבר - בקשת משה: "לא אוכל לבדי שאת אתכם.. הבו לכם אנשים חכמים ונבנים"; והמינוי - "ואקח את-ראשי שבטיכם...ואתן אותם ראשים עליכם"; <u>מצוות השופטים</u> - איתור וביאור הציוויים בפסוקים המורים על האתגר שבתפקיד הדיין, ועל המחויבות לקיים דין אמת וצדק.</p>
<p>לשיקול דעת המורה לערוך השוואה גם במעשה המרגלים אל מול חומש במדבר. ראשית הדמיון - לאתר את הדומה בשלבי המעשה, באמצעות תוכן ופסוקים זהים. לאחר מכן ניתן לעמוד על נקודת שוני מרכזית, לדוגמה - של מי היזמה? בתיאור במדבר - משה שולח ברשות הקב"ה, בתיאור בפרקנו - בקשת העם "ותקרבון אלי", או: מה היתה תשובת המרגלים? בתיאור במדבר - הארץ טובה אך יושביה בלתי ניתנים לכיבוש, ובתיאור בפרקנו - רק "ויאמרו טובה הארץ", ואילו הבכי והמרי הם רק של העם. גם מהשוואה זו ניתן ללמוד על מטרתו של משה, להוכיח את העם ולחזק את האחריות שלו במעשה ירושת הארץ ועל כן הוא מזכיר את הפרטים הנוגעים לחלקו של</p>		<p>יט-לג: תיאור מעשה המרגלים</p> <p>יט-כא: המסע מחורב לקדש ברנע והציווי לעלות ולכבוש את הארץ</p> <p>כב-כח: שילוח המרגלים ותשובתם; מריו ובכיו של העם "ולא אביתם לעלת... ותרגנו באהליכם"; איתור הסיבה לסירוב - הפחד מכוחם של יושבי הארץ: "עם גדול ורם ממנו ערים גדלות ובצורת בשמים וגם בני ענקים ראינו לשם</p>

<p>העם, ובכלל זה פירוט של דברי העם ומעשיו שנזכרו בקיצור בחומש במדבר במילים "ויבכו העם בליל ההוא" (במדבר יד, א).</p> <p>ניתן גם לאתר פסוקים מתוך מעשה המעפילים - במדבר פרק יד פסוקים מ-מה</p> <p>"ערים גדלות ובצורות בשמים" בפס' כח נמצאת הסיבה לכשלון העבר:</p> <p>הפחד מפני כוחם העצום של יושבי הארץ וביצורי עריהם. מציאות זו היא גם מבחן אמונה ב"ה' א-להיכם ההלך לפניכם (פס' ל) ובכוחו להוריש את הארץ עבור ישראל בדרך השגחה ונס. על כן הם מיועדים לבני הדור החדש, וכוחם יפה לחיזוק מצוות ירושת הארץ לכל אורך הדורות - "לא תערצון ולא תיראון מהם!"</p>		<p>כט-לג: דברי החיזוק והמוסר של משה לעם שכוחם יפה גם לבני הדור החדש</p> <p>לד-מ: עונשם של בני הדור ההוא, ושכרו המיוחד של כלב ; הגזירה שלא להיכנס לארץ חלה גם על משה, ויהושע מתמנה תחתיו</p> <p>מא-מו: חטא המעפילים – נסיון לעלות ולהילחם לאחר שנגזרה הגזירה, נגד דברי ה' ומשה, והמפלה הקשה - וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם כְּאִשׁ תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים וַיִּכְתּוּ אֶתְכֶם בְּשַׁעִיר עַד חֲרָמָה"</p>	
---	--	---	--